

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/230/2016
Identifikačné číslo spisu:	3209202454
Dátum vydania rozhodnutia:	17.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3209202454.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ U. U. C. D., bytom H. XXXXX K., K. A. L. XXX, N., štátna občianka USA a Rakúskej republiky, 2/ U. P. - R., bytom R. XX, W., Rakúsko, štátny občan Rakúskej republiky, obaja zastúpení obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Katarína Pössová, s.r.o., so sídlom Špitálska 10, 914 99 Bratislava, IČO: 47 248 335, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Katarína Pössová, proti žalovanej Slovenská republika - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Námestie SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, zastúpená JUDr. Evou Mihókovou, advokátkou, so sídlom Ul. 1. mája 22, 953 01 Zlaté Moravce, o určenie vlastníctva, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 4 C 112/2009, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 19. mája 2016 sp. zn. 19 Co 922/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom z 19. mája 2016 sp. zn. 19 Co 922/2014 rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou z 21. októbra 2014 č.k. 4 C 112/2009-542 potvrdil ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. V plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, osvojil si dôvody jeho rozhodnutia a v podrobnostiach na ne v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. poukázal. V odôvodnení uviedol, že v danej veci sa navrhovatelia domáhajú určenia, že ich právny predchodca bol ku dňu svojej smrti, t. j. 29.11.1973 vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX v k.ú. B., parc. č. 4137 - lesné pozemky o výmere 57.223 m², ktorý návrh odôvodňujú tým, že ich právny predchodca bol výlučným vlastníkom uvedenej nehnuteľnosti až do svojej smrti, o čom svedčí zápis v pozemkovej knihe - pkn. vložka č. 8 pre k.ú. B. a tvrdia, že citovaná nehnuteľnosť nebola po roku 1945 postihnutá konfiškáciou (s poukazom na zápisy v pozemkovej knihe) s tým, že potvrdzujú, že ostatné nehnuteľnosti, ktoré vlastnícky patrili ich starej matke C. P. - R., boli postihnuté Benešovými dekrétmi a boli skonfiškované a o tieto nehnuteľnosti nemali nikdy záujem. Tvrdili, že

sporná nehnuteľnosť nebola nikdy skonfiškovaná podľa Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb., ani Nariadenia Predsedníctva SNR č. 4/1945 Sb., nakoľko uvedené listiny sa nenašli v archívoch, a preto je potrebné konštatovať, že ich právny predchodca - otec, bol nerušeným vlastníkom sporných nehnuteľností až do dňa svojej smrti. Tvrdili, že sa nemohli o vlastnícke právo uchádzať, a tým o vydanie nehnuteľnosti žiadať v rámci reštitučných zákonov, nakoľko nespĺňali podmienku štátneho občianstva a trvalého pobytu, a preto im svedčí možnosť uplatniť vlastnícke právo s poukazom na § 126 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo podstatné jednoznačne ustáliť, kedy, v ktorom období došlo k prevzatiu sporných nehnuteľností štátom. Pokiaľ by podľa neho došlo k prevzatiu nehnuteľnosti štátom v období od 25.02.1948 do 31.12.1989, t. j. v období označovanom ako obdobie neslobody, existoval by podľa reštitučných zákonov (zákona č. 87/1981 Zb., zákon č. 480/1991 Zb., zákon č. 229/1991 Zb.) nárok oprávnených osôb domáhať sa vydania veci. V prípade, že by oprávnené osoby nespĺňali podmienky uvedené reštitučnými zákonmi (podmienka občianstva a trvalého pobytu), bola by daná ich možnosť domáhať sa určenia vlastníckeho práva podľa Občianskeho zákonníka, nič by nebránilo tomu, aby sa svojho vlastníckeho práva domáhali, opierajúc sa o všeobecné predpisy občianskoprávne, nakoľko existencia špeciálnych reštitučných predpisov nevylučuje v takomto prípade postup podľa všeobecných právnych predpisov. Ďalej konštatoval, že súd prvej inštancie jednoznačne ustálil, že právny predchodca žalobcov opustil nehnuteľnosti na území bývalej ČSR v k.ú. Zlatníky pred koncom 2. svetovej vojny 27.03.1945. Od tejto doby nehnuteľnosti prevzal štát a prostredníctvom rôznych svojich organizácií ich užíval a spravoval, čo nespochybňujú ani navrhovatelia, tvrdia však, že štát prevzal vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Z uvedeného podľa odvolacieho súdu vyplýva, že pokiaľ štát prevzal nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto súdneho konania v období rokov 1945 - do 25.02.1948, v ktorom období bola Československá republika považovaná za demokratický štát, reštitučné predpisy na uvedenú vec nedopadajú a nie je právne významné skúmať vzťah reštitučných predpisov (lex specialis) a Občianskeho zákonníka (lex generalis) vyjadrený v zásade lex specialis derogat legi generali. Ak je určovacou žalobou napádaná konfiškácia (jej proces, účinky, zákonnosť) podľa Benešových dekrétov alebo Nariadenia Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 4/1945 o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa zo dňa 27.02.1945, resp. Nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov Slovenského národa zo dňa 23.08.1945, prípadne akty revízie prvej pozemkovej reformy, je potrebné podľa odvolacieho súdu zdôrazniť, že bremeno dôkazné tu zaťažovalo vlastníka konfiškovaného majetku, ktorý sa proti konfiškácii bránil v tom zmysle, že bolo na ňom, aby preukázal, že u neho nie sú zákonné podmienky pre konfiškáciu majetku dané, a to v okamihu konfiškácie. Prostredníctvom požiadavky určenia vlastníckeho práva sa však on alebo jeho potomkovia tohto zákonného bremena zbavujú a prenášajú ho na druhú stranu, ktorá sa tak stáva znevýhodnenou stranou sporu. Zaoberal sa otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p. Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že odporca uniesol dôkazné bremeno a množstvom nepriamych dôkazov preukázal, že sporná nehnuteľnosť bola skonfiškovaná v zmysle Nariadenia Predsedníctva SNR č. 4/1945 Sb. a Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. Napriek tomu, že konkrétne konfiškačné rozhodnutie sa nenašlo, opakovane sa však v listinných dôkazoch nachádza číslo, pod ktorým bolo rozhodnutie o konfiškácii vydané. Pokiaľ žalobcami tvrdená skutočnosť v konaní preukázaná bez akýchkoľvek pochybností nebola, neuniesli podľa odvolacieho súdu žalobcovia bremeno, následkom čoho je ich neúspech v tomto súdnom konaní. Preto žalobcova nedôvodne namietali, že ich tvrdenie o neexistencii konfiškačného rozhodnutia v konaní vyvrátené nebolo, keď významné v danej veci bolo len to, že žalobcovia svoje tvrdenie o tom, že sporná nehnuteľnosť nebola konfiškáciou dotknutá, nepreukázali.

2. Žalobcovia 1/ a 2/ proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie z dôvodu, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a čiastočne záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Rovnako namietajú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), a to z dôvodu, že odvolací súd považoval existenciu konfiškačného rozhodnutia za preukázanú z nepriamych dôkazov a ignoroval tak právne a logické

rozpory medzi jednotlivými zadováženými listinami a týmito rozpormi sa nevysporiadal. Žalobcovia 1/ a 2/ poukazujú na to, že rovnopis konfiškovaného rozhodnutia sa v spise nenachádza, a tak nemali možnosť sa vyjadriť k otázke pravosti listiny, k otázke oprávnenia orgánu, ktorý takúto listinu vydal, k otázke, či táto listina obsahuje všetky náležitosti konfiškačného rozhodnutia, teda či na jej základe mohlo dôjsť k prechodu vlastníctva z právneho predchodcu žalobcov 1/ a 2/ na štát. Rovnako podľa nich odvolací súd nedal odpoveď na základnú otázku, podľa akého predpisu mala byť predmetná nehnuteľnosť konfiškovaná, či podľa nariadenia Predsedníctva SNR č. 4/1945 Sb. alebo podľa nariadenia vlády č. 104/1945 Sb., čo im má brániť zaujať kvalifikovaný postoj k takto tvrdenej konfiškácii. Žalobcovia 1/ a 2/ žiadajú napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť.

3. Žalovaná považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne aj právne správne a navrhuje dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ a „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP.

5. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

6. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

8. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalobcovia 1/ a 2/ prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

17. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

19. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

20. K námietke žalobcov 1/ a 2/ o závere odvolacieho súdu o existencii konfiškačného rozhodnutia na základe nepriamych dôkazov najvyšší súd poukazuje na to, už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

21. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

22. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

23. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil

svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

24. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. (teraz § 387 ods.1 CSP), pričom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. (teraz § 387 ods. 2 CSP) sa v takomto prípade mohol obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Táto forma skráteného rozhodnutia spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivé súdne konanie vzhľadom na to, že súd prvej inštancie zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie. Odvolací súd sa však neobmedzil len na konštatovanie správnosti záveru súdu prvej inštancie, zaoberal sa aj odvolacími námietkami žalobcov 1/ a 2/; zaoberal sa aj nutnosťou vydať rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky konfiškácie, čím sa vyjadril k odvolacej námietke, že ku konfiškácii majetku nedošlo, predovšetkým pokiaľ nenadobudlo právoplatnosť rozhodnutie príslušného orgánu podľa nariadenia; uviedol, na základe akých listinných dôkazov dospel k záveru, že predmetný majetok bol skonfiškovaný, ako aj že sa s týmto záverom stotožňuje.

25. K námietke žalobcov 1/ a 2/, že odvolací súd nedal odpoveď na zásadnú otázku, podľa akého predpisu mala byť predmetná nehnuteľnosť ich právnomu predchodcovi skonfiškovaná, dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd uviedol v odôvodnení na strane 27, na základe čoho bola sporná nehnuteľnosť skonfiškovaná, rovnako sa tak zaoberal aj neexistenciou rovnopisu konfiškačného rozhodnutia. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná uniesla dôkazné bremeno a množstvom nepriamych dôkazov preukázala, že sporná nehnuteľnosť bola skonfiškovaná v zmysle Nariadenia Predsedníctva SNR č. 4/1945 Sb. a Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. Ďalej uviedol, že napriek tomu, že konkrétne konfiškačné rozhodnutie sa nenašlo, opakovane sa však v listinných dôkazoch nachádza číslo, pod ktorým rozhodnutie o konfiškácii vydané bolo Predsedníctvom SNR č. 7387/1945 zo dňa 14.08.1945, ktoré rozhodnutie bolo Úradom predsedníctva SNR č. 1812/1945-I./B. oznámené Národnému výboru v Továrnikoch nazvané „Rozhodnutie o konfiškácii pôdohospodárskeho majetku“, v ktorom sa uvádza, že „Podľa rozhodnutia predsedníctva SNR zo dňa 07.08.1945, vyneseneho na návrh Povereníctva SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu, podaný v dohode s Povereníctvom pre veci vnútorné, konfiškujú sa v zmysle nariadenia č. 4/1945 Sb.n. SNR dňom 01.03.1945 pôdohospodársky majetok Z. P.-R. a Š. J. K. L. v kat. území V. ako majetok osôb národnosti nemeckej“.

26. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (porovnaj II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (porovnaj II. ÚS 76/07).

27. Naostatok najvyšší súd pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti.

28. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

29. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

30. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

31. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

32. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, najvyšší súd ho podľa § 477 písm. c/ CSP v tejto časti odmietol.

33. Vychádzajúc z právneho názoru o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov vysloveného v rozhodnutí 1 VCdo 1/2018, ktorým bol s analogickým použitím zásady *lex posterior derogat legi priori* prekonaný opačný právny názor vyslovený v rozhodnutí 1 VCdo 2/2017, pristúpil najvyšší súd k posúdeniu prípustnosti dovolania vyvodzovanej žalobcami 1/ a 2/ z § 421 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že aj v tejto časti ho je potrebné odmietnuť.

34. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

35. Žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní síce ako dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP namietajú nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v tom, že odvolací súd rozhodol na základe nepriamych dôkazov, a to na základe podľa nich neexistujúceho konfiškačného rozhodnutia. V skutočnosti tak vyčítajú odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci. Z podaného dovolania vyplýva, že namietali skutkové zistenia ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd poznamenáva, že ak je v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci odôvodnené tým, že skutkové zistenia a z nich vyplývajúci skutkový záver sú chybné, teda že skutkový stav, z ktorého vychádzal odvolací súd, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, nie je z obsahového hľadiska splnená zákonná náležitosť dovolania vyplývajúca z § 428 CSP, a to jeho odôvodnenie dovolacími dôvodmi. V tomto ustanovení sa totiž za jednu z náležitostí dovolania považuje aj uvedenie toho, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody). Civilný sporový poriadok pritom v ustanoveniach § 420 a § 421 rozlišuje dva druhy dovolacích dôvodov. V prvom prípade (§ 420 CSP) sa jedná o dovolanie podané z dôvodu existencie tzv. zmätočnosťných vád a v druhom prípade (§ 421 CSP) sa jedná o dôvod dovolania spojený s právnym posúdením veci. Nesprávne či nedostatočné zistenie skutkového stavu ako dovolací dôvod CSP nepozná. Dovolací súd ani nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Táto viazanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav.

36. Žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní uviedli, že tento ich mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

37. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Žalobcovia 1/ a 2/ ale v dovolaní nešpecifikovali právnu otázku, o ktorej tvrdia, že ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mal dovolateľ na mysli.

38. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

39. Napokon žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní uviedli, že ich dovolanie je prípustné aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko vyriešenie otázky naliehavého právneho záujmu zo strany dovolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

40. V súvislosti so žalobcami 1/ a 2/ vymedzenou dovolacou otázkou, že vyriešenie otázky naliehavého právneho záujmu zo strany odvolacieho súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, dovolací súd uzatvára nasledovné. Dovolateľa síce nastolili túto konkrétnu právnu otázku v dovolaní, nešlo však o právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (odvolací súd aj napriek vysloveniu nedostatku právneho záujmu žalobcov 1/ a 2/ na určení, potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie z iného dôvodu, a to z toho, že právny predchodca žalobcov 1/ a 2/ sa mohol brániť proti prevzatíu nehnuteľností právnymi prostriedkami, ako aj na základe toho, že žalobcovia 1/ a 2/ neunesli dôkazné bremeno; neexistencia naliehavého právneho záujmu bola uvedená len ako argument navyše). V dôsledku toho, pokiaľ ide o túto otázku, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 CSP.

41. Dovolací súd je oprávnený preskúmať správnosť posúdenia len právnej (nie skutkovej) otázky, ktoré vykonal vo svojom napadnutom rozhodnutí odvolací súd - a to bez ohľadu na to, či táto právna otázka má hmotnoprávny (odvija od interpretácie napríklad Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine,...), alebo procesnoprávny charakter (jej riešenie závisí od aplikácie a interpretácie procesných ustanovení). O právnu otázku sa nejedná vtedy, pokiaľ dovolateľ tvrdí, že súdy z vykonaného dokazovania nesprávne zistili skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili. V takomto prípade sa totiž nenapáda rozhodnutie súdu pre nesprávnu právnu interpretáciu a výklad príslušných hmotnoprávných alebo procesných ustanovení, ale pre nedostatočné zistenie skutkového stavu.

41.1 Dovolací súd je oprávnený preskúmať len správnosť posúdenia takých právnych otázok zo strany odvolacieho súdu, ktoré majú charakter tzv. právnej otázky zásadného významu. Pod týmto pojmom možno rozumieť len také právne otázky, ktorých riešenie je významné nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale ich riešenie je významné aj zo širších hľadísk. Najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky, t. j. právnymi otázkami zásadného významu sú len také právne otázky, ktorých posúdenie má všeobecný vplyv na prípady podobnej povahy. Inými slovami, najvyšší súd sa môže v rámci dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP zaoberať len takými právnymi otázkami, ktorých záväzné vyriešenie v konaní pred dovolacím súdom môže byť potvrdiť alebo vyvrátiť doterajšiu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu v danej otázke.

41.2 Dovolací súd je oprávnený preskúmať riešenie len takej právnej otázky zásadného významu, ktorým sa odvolací súd odklonil od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu. Ustálenou judikatúrou sa

prítom v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 3Cdo/158/2017 rozumejú nielen jeho stanoviská alebo rozhodnutia, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozumie sa nimi aj rozhodovacia prax dovolacieho súdu, ktorá je vyjadrená buď opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo dokonca len v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (viď napr. rozhodnutia vo veciach sp. zn. 3Cdo/6/2017 a spis. zn. 6Cdo/21/2017). Dovolateľ musí dokonca vo svojom dovolaní presne (explicitne) uviesť, ktorý konkrétny judikát nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí (takýto judikát musí byť označený spisovou značkou). Je teda evidentné, že jedným z cieľov zákonodarcu, pre ktoré pripustil možnosť dovolania aj pre prípad odklonu rozhodnutia odvolacieho súdu v otázke zásadného právneho významu od ustálenej praxe Najvyššieho súdu, je snaha prispieť k zjednocovaniu (a zjednoteniu) rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky, predvídateľnosti rozhodovania súdov a tým pádom aj k upevňovaniu princípu právnej istoty.

41.3 Dovolací súd je oprávnený preskúmať riešenie len takej právnej otázky zásadného významu, (i) ktorá bola dovolacím súdom skutočne posudzovaná, (ii) ku ktorej zaujal odvolací súd v rozhodnutí svoje stanovisko, a (iii) na ktorej riešení založil svoje rozhodnutie. Dovolateľ nemôže byť preto úspešný vtedy, ak vo svojom dovolaní bude síce spochybňovať správnosť posúdenia zásadnej právnej otázky zo strany odvolacieho súdu, avšak posúdenie tejto zásadnej právnej otázky nebude pre rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci kľúčové. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 3Cdo/158/2017 navyše dodáva: „Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na dvoch alebo viacerých (z hľadiska merita rozhodnutia rovnocenných) dôvodoch, z ktorých každý jeden aj len samostatne bol súdom považovaný za kľúčový [v tom zmysle, že so zreteľom naň bolo treba žalobu buď zamietnuť alebo (naopak) žalobe vyhovieť], zaťažuje procesná povinnosť dovolateľa preukázať prípustnosť a opodstatnenosť dovolania vo väzbe na každý jeden z týchto dôvodov. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.“

41.4 Je ultimatívnu úlohu procesnej strany (najmä teda jej právneho zástupcu), ktorá podáva dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, aby vo svojom dovolaní podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dostatočným a nespochybniteľným spôsobom preukázala, že právna otázka riešená už napádaným rozhodnutím odvolacieho súdu, o ktorej posúdenie Najvyšší súd Slovenskej republiky žiada, spĺňa všetky štyri vyššie načrtnuté kritériá. Práve od úspešného splnenia tejto úlohy totiž závisí, či dovolanie podané podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP bude alebo nebude vyhodnotené ako prípustné. V prípade, že sa dovolateľovi nepodari preukázať danosť čo len jediného z vyššie rozobratých kritérií, na ktoré zákonodarca v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odkazuje, dovolací súd musí s odkazom na § 447 písm. c/ CSP dovolanie z dôvodu jeho neprípustnosti odmietnuť.

42. Vo vzťahu k dovolacej námietke žalobcov 1/ a 2/ o tom, že odvolací súd zaujal názor, že účinky konfiškácie nastávajú aj bez vydania konfiškačného rozhodnutia, je v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd nedospel k záveru, že nie je potrebné konfiškačné rozhodnutie, práve naopak a uzavrel, že došlo ku konfiškácii a že bolo vydané konfiškačné rozhodnutie.

43. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie vyvodzované žalobcami 1/ a 2/ z § 421 ods. 1 CSP odmietol podľa § 447 písm. d/ a f/ CSP.

44. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP prípustné.

45. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

46. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.